

ONDER D'N KROEZEBOOM

Chateau de Ruurlo. Prov. de Gueldres.

Litho van J.B.A.M. Jobard in *Topografisch Historische Atlas Gelderland*. Datering: 1827-1829.
(Gelders Archief 1551-1481). We lezen op pagina 15 over twee dodelijke ongelukken in 1922 nabij Huize Ruurlo.

Kwartaalblad van

HISTORISCHE VERENIGING
OLD REURLE

Old Reurle

De 'Historische Vereniging Old Reurle' is opgericht op 15 februari 1984. Zij stelt zich onder andere ten doel de beoefening van historie en volkskunde, in het bijzonder van de voormalige gemeente Ruurlo.

Inschrijfnummer KvK: 40103401

Contact

Postbus 61, 7260 AB Ruurlo

www.oldreurle.nl

info@oldreurle.nl

Bankrekening

Rabobank Noord- en Oost-Achterhoek NL48 RABO 0356 7229 96

t.n.v. Historische Vereniging Old Reurle

Archief

Het archief, gevestigd in de openbare bibliotheek aan de Dorpsstraat in Ruurlo is geopend van 1 oktober tot 1 mei, elke 1e woensdagmiddag van de maand van 13.30 - 16.30 uur en op afspraak.

Contributie

Persoonlijk lidmaatschap: € 16,- per jaar. € 25,- voor (echt)paren.

Bij toezending per post € 14,50 extra voor portokosten.

Onder d'n Kroezeboom

Dit kwartaalblad wordt toegezonden aan alle leden.

Het is ingeschreven onder het nummer ISSN0929-919X

Kopij

Bijdragen kunnen worden gezonden aan de redactie, zie colofon.

Overname van artikelen, of delen ervan, is alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van de auteurs, dan wel de redactie van 'Onder d'n Kroezeboom'.

INHOUDSOPGAVE

<i>Van de redactie</i>	2
<i>Van de bestuurstafel</i>	3
<i>Werkgroep Landbouwwerktuigen</i>	4
<i>Jonker Bobby: Een leven voor de aarde</i> Over het leven van baron Hendrik Robert van Heeckeren, een man die zijn tijd ver vooruit was.	5
<i>De Boomkamp Familiekroniek (4)</i> De familie Boomkamp in de Tweede Wereldoorlog.	9
<i>De familie de Vente (9d)</i> Een lijst van de ingezetenen van Ruurlo in 1644, opgesteld voor het innen van belastingen door het Kwartier van Zutphen.	11
<i>Verhaal van Gelderland</i> Een nieuw boek over de Gelderse geschiedenis.	14
<i>Het leven in Ruurlo 100 jaar geleden (16)</i> Binnen een week twee dodelijke ongevallen in de omgeving van Huize Ruurlo.	15
<i>Wat een ramp! (4)</i> Kleine rampen met Kasmissen.	18
<i>Gelderland als Nederlands gewest</i>	19
<i>Vanuut 't Ecal (4)</i> Eerste Hulp bi'j Plat Praoten in de zorg.	21
<i>Sponsoren</i>	22
<i>Colofon</i>	24

VAN DE REDACTIE

Over de inhoud

Aan alles komt een eind. Het jaar 2022 is alweer bijna voorbij. Ook een aantal vaste titels in ons kwartaalblad zult u in dit nummer voor het laatst aantreffen. Het gaat dan om 'De Boomkamp Familiechroniek', 'Het leven in Ruurlo 100 jaar geleden' en 'Wat een ramp'. In dit nummer verder onder meer een artikel over baron Hendrik Robert van Heeckeren van Kell, bij veel inwoners van Ruurlo ongetwijfeld nog bekend als Jonker Bobby. Tot slot willen we jullie aandacht vragen voor het boekproject Verhaal van Gelderland van Erfgoed Gelderland waarvan Old Reurle, als lid, een klein voorproefje mag delen.

Reactie van lezers

In het vorige nummer van de Kroezeboom stond op pag. 17 onder het kopje 'Ongelukken' het volgende berichtje uit de Ruurlosche Courant van 12 juli 1922:

"Onze plaatsgenoot, de heer H.K. heeft een zeer ernstig ongeluk met de auto gehad op den weg Anholt – Terborg, doordat de wielen tusschen de tramrails kwamen en de auto omsloeg. Met een paar gebroken ribben werd hij huiswaarts gebracht. De toestand is niet zonder gevaar. De mede-inzittende heer H.H. kwam er zonder letsel af."

Dit berichtje leverde een leuke reactie op van Wim Huitink. Een interessante aanvulling op het kleine krantenberichtje. Wim schrijft:

"Met genoegen de nieuwe "ONDER D'N KROEZE-BOOM" weer gelezen en wanneer ik "Het leven in Ruurlo 100 jaar geleden" aandachtig heb doorgenomen, voel ik mij bijna geveleid wanneer ik moet constateren dat bij het ongeluk op 12 juli 1922 – verwoord op pagina 17 – mijn vader de gelukkige persoon was die er zonder kleerscheuren vanaf kwam. Hij was namelijk de (H.H.) hetgeen staat voor Herman Huitink die tijdens dat weekend met zijn vriend Hendrik Kerkhoven (de heer H.K.) destijds bakker in Ruurlo, naar Duitsland was geweest om daar (dit keer) voor hem een auto op drie wielen te kopen, iets dat men destijds wel meermaals deed. Tijdens de crisjaren vóór de oorlog, was in feite de Duitse mark niet veel waard en kocht men bij enige regelmaat over de grens een auto of speciaal gereedschap, ja zelfs een draaibank voor eigen werkplaats. De kwaliteit van het rijden met een auto op drie wielen destijds zal wel niet kunnen wedijveren met de hedendaagse hoogstaande kwaliteit van het gemotoriseerd autoverkeer. Waarschijnlijk ook de reden dat de nieuwe "Driewieler" in conflict geraakte met de tramrail naar ik begrepen heb in Kleef of Emmerik. Waar het kran-

tenbericht vermeldt dat de heer H.K. met een paar gebroken ribben huiswaarts werd gebracht en zijn toestand niet zonder gevaar is, moet volledigheidshalve wel worden toegevoegd dat mijn vader de nacht ná het ongeval wel bij hem in Duitsland heeft "gewaakt" voor zijn gezondheid."

Van Leo Besselink kreeg de redactie een Jubileumnummer van Dagblad De Graafschapper aangeboden. Uitgebracht 31 augustus 1948 ter gelegenheid van de 50-jarige regeringsperiode van H.M. Koningin Wilhelmina. Dit nummer zou mogelijk ook nog interessante informatie kunnen bevatten voor de Kroezeboom, zoals een overzicht van de bevolkingsaanwas in Oostelijk Gelderland gedurende de regeringsperiode van Koningin Wilhelmina (1898-1948). We zullen zorgen dat het blad een plekje krijgt in het archief van Old Reurle.

Bedankt Wim en Leo. We vinden het prettig als er, wat betreft de inhoud van Onder d'n Kroezeboom, wordt meegedacht en meegedaan door onze lezers. Goed voorbeeld doet goed volgen!

Aanleveren kopij

De **uiterste datum** voor het aanleveren van kopij voor het volgende nummer is 1 februari. Na deze datum overlegt de redactie over de inhoud van het nieuwe nummer. Wanneer er te veel kopij is kunnen artikelen worden doorgeschoven naar het volgende nummer. Als iemand een tekst instuurt die naar het oordeel van de redactie niet geschikt is om te plaatsen, dan wordt de betreffende schrijver daarvan op de hoogte gesteld. Kleine tekstuele aanpassingen en spellingcorrecties worden zonder overleg door de redactie uitgevoerd. Noodzakelijke aanpassingen die de inhoud van het verhaal raken worden met de schrijver besproken. De tekst dient in Word aangeleverd te worden. Eén pagina in ons blad is ongeveer 700 woorden, afbeeldingen niet meegerekend. De foto's of afbeeldingen graag gescheiden van de tekst aanleveren. Om goed afgedrukt te kunnen worden moet de grootte van een foto minimaal 1 à 2 MB zijn. Alles kan worden gemaild naar meerbeekherman@gmail.com.

Tot slot

Mensen die mee willen helpen om in ons kwartaalblad interessante en gevarieerde artikelen geplaatst te krijgen meld je bij ons! Het kan zijn dat je het leuk vindt om zelf iets te schrijven, of wellicht heb je een goed idee voor een artikel. Meedoen en meedenken wordt door ons op prijs gesteld. Namens de redactie wens ik alle lezers prettige feestdagen en een gezond 2023!

Herman Meerbeek.

VAN DE BESTUURSTAFEL

Beste lezers,

De busreis naar Frederiksoord op 12 oktober was een succes. Een kort verslag, gemaakt door een deelnemer, vinden jullie in deze uitgave.

De eerste thema-avond was op 9 november en ging over de "droebels" met Fons Rouwenhorst uit Zieuwent, hij noemt het geen lezing maar een voorstelling. Het was een zeer geslaagde avond.

Hoofdpijndossier is en blijft onze tentoonstellingsruimte omdat Anny en Bert van Cactus Oase hebben aangegeven per 1 november 2022 definitief te stoppen vanwege de huidige energieprijzen. Dat ze wilden stoppen op den duur hadden ze al een paar jaar geleden kenbaar gemaakt, maar ze verwachtten en hoopen toen nog dat er een overnamekandidaat zou komen. Ook tijdens en na de pandemie kwamen er minder bezoekers. Het verdienmodel was en is er niet meer. Het bestuur heeft nog geen definitief besluit genomen en in de volgende uitgave lezen jullie daarover. Vraag is of het financieel haalbaar is om ergens anders een doorstart te maken, gaan wij samenwerken, de locatie, de bemensing met vrijwilligers, maar vooral ook de voorwaarden om een tentoonstellingsruimte te hebben. Een museum starten heeft nog strengere voorwaarden. Zoals het er nu naar uitziet zal het helaas ontruimen worden. Bel, mail of app ons s.v.p. niet over spullen die door jullie zijn aangeboden. Wij hebben de goederen die in bruikleen zijn gearhiveerd en maken dan een draaiboek hoe te handelen en eventueel te retourneren.

Mocht iemand een voorstel hebben voor een tentoonstellingsruimte, dan horen we dat graag voor 1 februari 2023. U kunt schriftelijk, telefonisch of via de e-mail contact opnemen met

Geert klein Bluemink

Wildenborchseweg 21v, 7261 WX Ruurlo

06-22108568

kleig08@gmail.com

Met vriendelijke groet en fijne feestdagen, veel leesplezier, tot op de volgende thema-avond!

Namens het bestuur,

Geert klein Bluemink.

LEDENADMINISTRATIE

In de afgelopen periode zijn ons de volgende leden ontvallen:

- de heer H. Bouwer
- mevr. W. Reverdink-Haverkamp
- mevr. H. Groot Blumink-Weernink

VERSLAG EXCURSIE MUSEUM DE PROEFKOLONIE FREDERIKSOORD VAN HISTORISCHE VERENIGING OLD REURLE

12 oktober 2022

Precies om 8.15 uur 's morgens vertrokken wij vanaf De Sprankel met 49 leden van de vereniging naar onze bestemming Frederiksoord, gemeente Westerveld in de provincie Drenthe. Na een voorspoedige reis met busonderneming Groen Grijs arriveerden wij tegen 9.55 uur bij museum De Proefkolonie Frederiksoord.

We werden verwacht en na een hartelijk ontvangst konden wij eigenlijk direct aan de koffie met een heerlijk stuk gebak. Wat een plezierig begin van een mooie dag...

Gids Jan Jansen gaf na de voortreffelijke koffiecereemonie een uitgebreide inleiding met beeldpresentatie over het ontstaan en het bestaansleven in en nabij de proefkolonie Frederiksoord, onderdeel van de Maatschappij van Weldadigheid.

We gaan een stukje terug in de historie: begin 19e eeuw, augustus 1818.

Bij zijn terugkeer uit Oost-Indië in 1817 werd generaal Johannes van den Bosch onaangenaam verrast door de verschrikkelijke maatschappelijke en economische crises in de toenmalige Verenigde Nederlanden. Er heerste alom grote armoede. Op zijn initiatief werd in het jaar daarop De Maatschappij van Weldadigheid opgericht met als doel: Einde maken aan de armoede (door te werken voor je brood).

Op 18 augustus 1818 werd landgoed Westerbeekslot aangekocht als eerste van de uiteindelijk vijf Proefkoloniën van Weldadigheid in het Noorden: Veenhuizen – Wilhelminaoord – Willemsoord – Ommerschans.

Er kwamen circa 52 huisjes op de kolonie, inclusief ongeveer 1 hectare grond per huisje. Bewoners kwamen uit het hele land, zij moesten het woeste land handmatig bewerken. Enorm zwaar werk en nauwe-

foto's: Theo van der Leij

lijks lonend: mensen konden amper rondkomen. Tussen 11.00-12.00 uur konden wij in het museum, via uitgebreide videobeelden en heel veel fotomateriaal, kennismaken op welke wijze de bewoners van proefkolonie Frederiksoord er werkten en woonden. Indrukwekkend, dat is het juiste woord. Grond bewerken, gezondheidszorg, scholing, gewoonweg onvoorstelbaar in verhouding tot de huidige (luke?) situatie in Nederland.

Na de heerlijke, goed verzorgde lunch (met soep en kroketten) kregen wij direct na 13.00 uur een rondrit over de voormalige kolonie met de nostalgische kolonietram. Onze gids kon uitgebreid vertellen over de verschillende huizen, gebouwen en hun bewoners. Een boeiende en leerzame rondrit. Bij terugkeer hebben wij nog van een welkome consumptie in de vorm van koffie, thee of ander drankje genoten. Tegen 14.30 uur zijn wij huiswaarts richting Ruurlo vertrokken.

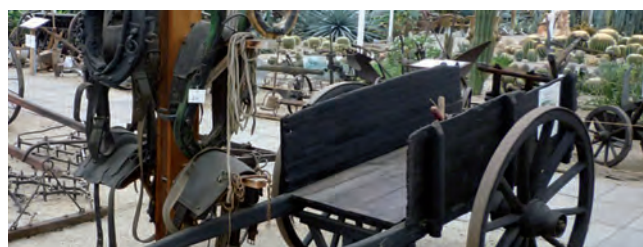
Wil graag met u constateren, dat deze dag niet alleen door het mooie zomerse weer bijzonder geslaagd was, maar vooral door kennis te nemen van een stukje historie van twee eeuwen geleden, in een regio pakweg anderhalf uur rijden verwijderd van Ruurlo. Zo'n uitstapje onderbouwt de onderlinge band van de leden, hernieuwde kennismakingen en leuke gesprekken onderweg.

Vanaf deze plaats wil ik de organisatiecommissie, de dames Ina Hummelink-Klein Brinke, Jannie Schepers-Abbink en de heer Herman Wezinkhof dank zeggen voor de voortreffelijke voorbereiding van deze prachtige reis naar museum De Proefkolonie Frederiksoord. U verdient een pluim, ouderwets gezegd: een 10 met een griffel!

Adieu en graag tot de volgende ontmoeting.
Theo van der Leij, Ruurlo

NB. Aanbevolen lectuur: Het Pauperparadijs van Suzanna Jansen.

WERKGROEP LANDBOUWWERKTUIGEN

We hebben woensdag 19 oktober overleg gehad met het bestuur van Old Reurle over de sluiting per 1 november 2022 van de Cactus Oase. We hebben een jaar de tijd om de hele tentoonstelling op te ontruimen. Hoe we dit aanpakken gaan we in overleg met het bestuur de komende tijd uitwerken. Hierover komen in de volgende Kroezebooms verdere mededelingen.

Dik Nijenhuis, coördinator kasploeg.

JONKER BOBBY: EEN LEVEN VOOR DE AARDE

In 1991 interviewde de redactie van het Twickelblad, het tijdschrift van de stichting die het Overijsselse landgoed Twickel beheert, de 83-jarige baron Hendrik Robert van Heeckeren van Kell. Een citaat typeerde hem heel raak: “Fossiele brandstoffen zouden absoluut van de baan moeten”, oreeerde de baron. “Dat zou al rond de eeuwwisseling moeten gebeuren. Daar is men nu absoluut nog niet aan toe en vandaar dat men grote problemen kan verwachten. Men zal zich veel meer op alternatieve energiebronnen, zoals zonne- en windenergie, moeten richten. Door de recente Golfoorlog is de aandacht, vrees ik, geheel afgeleid van de milieuproblematiek.”

Erik de Graaf

Baron Van Heeckeren van Kell, wijd en zijd bekend als Jonker Bobby of de Rode Baron, was zijn tijd ver vooruit. Zijn hele naoorlogse leven streed hij voor vrede, gerechtigheid, voedsel voor iedereen en, al ver voordat de Club van Rome in 1972 alarm sloeg, voor de bescherming van het milieu. Als yogaleraar pleitte hij voor soberheid en innerlijke rust. Zijn radicale keuzes kostten hem, zonder dat het hem leek te deren, zijn hele vermogen. Toen hij in 1991 werd geïnterviewd logeerde hij een paar dagen op Twickel. Hij haalde er herinneringen op aan zijn achterneef Dolly, de laatste adellijke heer van het landgoed, en ontmoette na vele jaren de Twickelse bosbaas Te Veldhuis, die na de Tweede Wereldoorlog op Bobby's landgoed De Veldhoek bij Ruurlo was ingewijd in de bosarbeid. Bijkomend voordeel van zijn bezoek aan Twickel was dat de baron een paar dagen een dak boven zijn hoofd had, want sinds zijn bouwvallige blokhut op De Veldhoek in 1987 was afgebroken had de baron geen vaste woon- of verblijfplaats meer.

Morele herbewapening

Jonker Bobby werd in december 1907 geboren in het Gelderse Angerlo, waar zijn vader Alexander baron van Heeckeren van Kell burgemeester was. Later werd hij nog burgemeester van Ede en kamerheer van koningin Wilhelmina. Het grootste deel van zijn jeugd woonde Bobby op het landgoed Rhederoord in De Steeg bij Arnhem. Hij kreeg een typisch adellijke opvoeding met veel paardrijden, jachtpartijen en chique dansfeesten. Het verhaal gaat dat hij ooit met prinses Juliana danste.

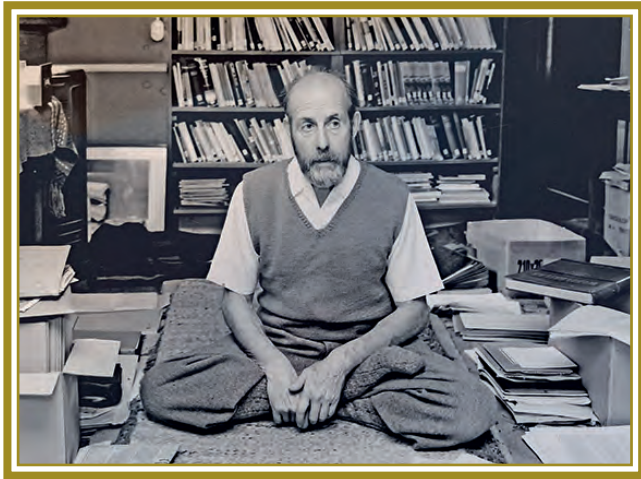
In 1923 raakte Bobby's vader bevriend met de Amerikaanse dominee Frank Buchman, de oprichter van de Oxford-Groep, die in 1937 werd omgedoopt in Beweging voor Morele Herbewapening. “Verbeter de wereld, begin bij jezelf, maar laat je door God leiden”, was Buchmans motto. Het landgoed Rhederoord werd de kraamkamer voor de beweging in Nederland. Op tientallen huisfeesten werden aanhangers geworven. Aanvankelijk vooral onder de adel, maar in de jaren-1930 in toenemende mate ook onder industriëlen (Frits Philips bijvoorbeeld), bankiers en zakenlieden. Buchman ging er vanuit dat de massa via de elite zou

Met Nel op patrijzenjacht, september 1921 (collectie Old Reurle).

worden bereikt. Bekeerd, werd dat ook wel genoemd. Op zo'n avond in 1924 sprak de zestienjarige Bobby uitgebreid met Buchman over de zin van het leven. “Helping other people”, dat was Buchmans opdracht aan de jonge jonker. Hij knoopte het in zijn oren, maar bleef nog keurig in het adellijke gareel. De jacht bleef zijn hobby, te paard was hij kandidaat voor de Olympische Spelen voor het onderdeel Military en in de meidagen van 1940 stond hij als officier in het leger bij de Grebbeberg.

Na de bevrijding gooide de jonker het over een andere boeg. Hij zette zich voortaan fulltime in voor een betere wereld, geheel in de geest van de Morele Herbewapening. Na het overlijden van zijn vader trok hij zich als een Tolstoi terug op zijn erfdeel: een bosgebied van 200 hectaren met tientallen pachtboerderijen op De Veldhoek bij Ruurlo. Hij bekwaamde zich in de bosarbeid en zocht als ‘ergonoom avant la lettre’ de fysiologische efficiëntie van het zware boswerk. Werkdagen begonnen voor zijn bosarbeiders met bezinning en een bosloop, waarbij de baron voorop liep.

In de blokhut tussen zijn boeken (collectie Old Reurle).

Toen hij in 1947 opnieuw voor de militaire dienst werd opgeroepen om als officier naar Indonesië te gaan, deed hij een beroep op de Dienstweigeringswet van 1923. Zijn morele bezwaren werden erkend zijn en er volgde een oproep voor de burgerdienst in een dienstweigeraarskamp in het Drentse Vledder.

Dienstweigeraar in Vledder

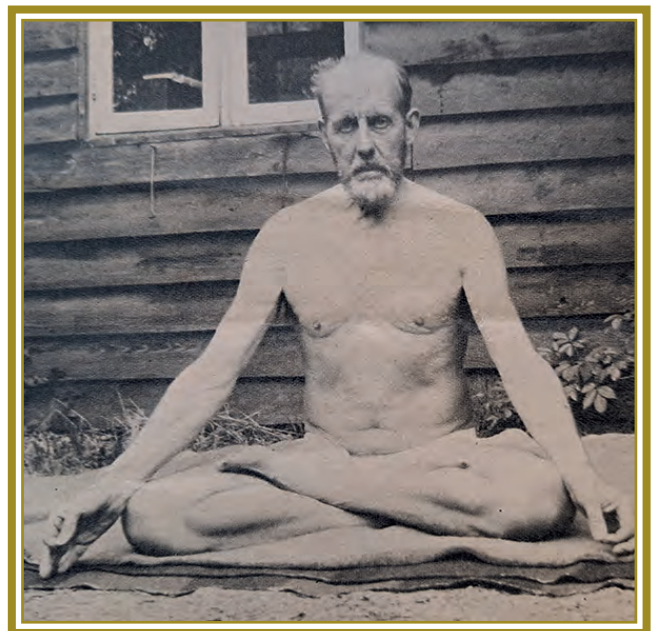
Klaas Feenstra uit Leeuwarden werkte sinds november 1947 als erkend gewetensbezwaarde in Vledder. Onder auspiciën van de Heidemij moest hij met zo'n honderdveertig collega's Drentse heidegronden ontginnen. Het was zwaar werk onder vaak koude en natte omstandigheden, maar na een half jaar detentie in Nieuwersluis en vijf maanden landbouwwerk aan de Groningse Waddendijk vond hij toch dat hij er in Vledder op vooruit was gegaan. Feenstra behoorde tot de eerste dienstweigeraars in Vledder, maar door de koloniale oorlog in Indonesië liep het aantal snel op. In januari 1948 schreef Feenstra aan zijn ouders dat er binnenkort weer 92 dienstweigeraars bij zouden komen. Veel oude bekenden uit Nieuwersluis, "dat kan gezellig worden", en er komt zelfs een baron die voor de oorlog officier was. Een baron in Vledder baarde opzien.

Jonker Bobby was maar kort in Vledder. Het moet een vreemde ervaring voor hem zijn geweest. De meeste dienstweigeraars waren na 1 januari 1925 geboren, dus veel jonger dan hij. De slaapzalen in de barakken van het voormalige jodenkamp (in 1942 diende het als voorportaal voor Westerbork) waren voor niemand een pretje, maar Bobby accepteerde het als offer voor zijn idealen. Blijkbaar vond ook het Ministerie van Oorlog het verblijf van de baron onder de "troepen" vreemd, want in mei 1948 werd hij na een niet zelf aangevraagde herkeuring afgekeurd. Volgens dienstweigeraar Jo van Bruggen uit Winterswijk (overigens ook oud-officier en jaargang 1908) was hij "psychisch ongeschikt bevonden." Het blijft de vraag

of Bobby het daarmee eens was. Volgens Feenstra overwoog hij een tweede herkeuring aan te vragen, omdat hij geen genoeg nam met zijn afkeuring. De 40-jarige Van Bruggen droomde juist van zo'n afloop voor zichzelf. Hij snakte naar terugkeer naar zijn vrouw, zijn drie opgroeiende kinderen en zijn werk als onderwijzer. Maar ja, hij was niet van adel, moest zelf meerdere herkeuringen aanvragen en werd pas na veertien maanden uit de dienst ontslagen. Tot die tweede herkeuring voor Jonker Bobby kwam het overigens niet, maar de band met zijn kameraden in Vledder bleef. Hij ondersteunde de dienstweigeraars op congressen in binnen- en buitenland en nam over misstanden in Kamp Vledder contact op met advocaten, journalisten en het Ministerie van Oorlog. Ook discussieerde hij mee over verbeteringen van de Dienstweigeringswet en de burgerdienst. Regelmatig meldde de jonker zich in Vledder om de contacten met de dienstweigeraars warm te houden. Hij huurde dan een kamer in het dorp, maar at bij zijn vrienden in het kamp.

Mentor en mecenas

In augustus werd een negental dienstweigeraars overgeplaatst van Vledder naar de Rijks Psychiatrische Inrichting (RPI) in Eindhoven. Als leerling-verplegers hielpen ze daar mee om het personeelstekort in de zorg op te lossen. Klaas Feenstra was een van hen. Jonker Bobby ging regelmatig op bezoek in Eindhoven. Hij was dik tevreden dat een nog beperkt aantal dienstweigeraars een zinvollere burgerdienst kreeg. Hij hoopte op meer van dat soort burgerdienstplaatsen. De dienstweigeraars leidden in de RPI een veel geregelder leven dan in Vledder of nieuwe kampen bij Steenwijk of Hoogeveen. Ze draaiden mee in de ploeg

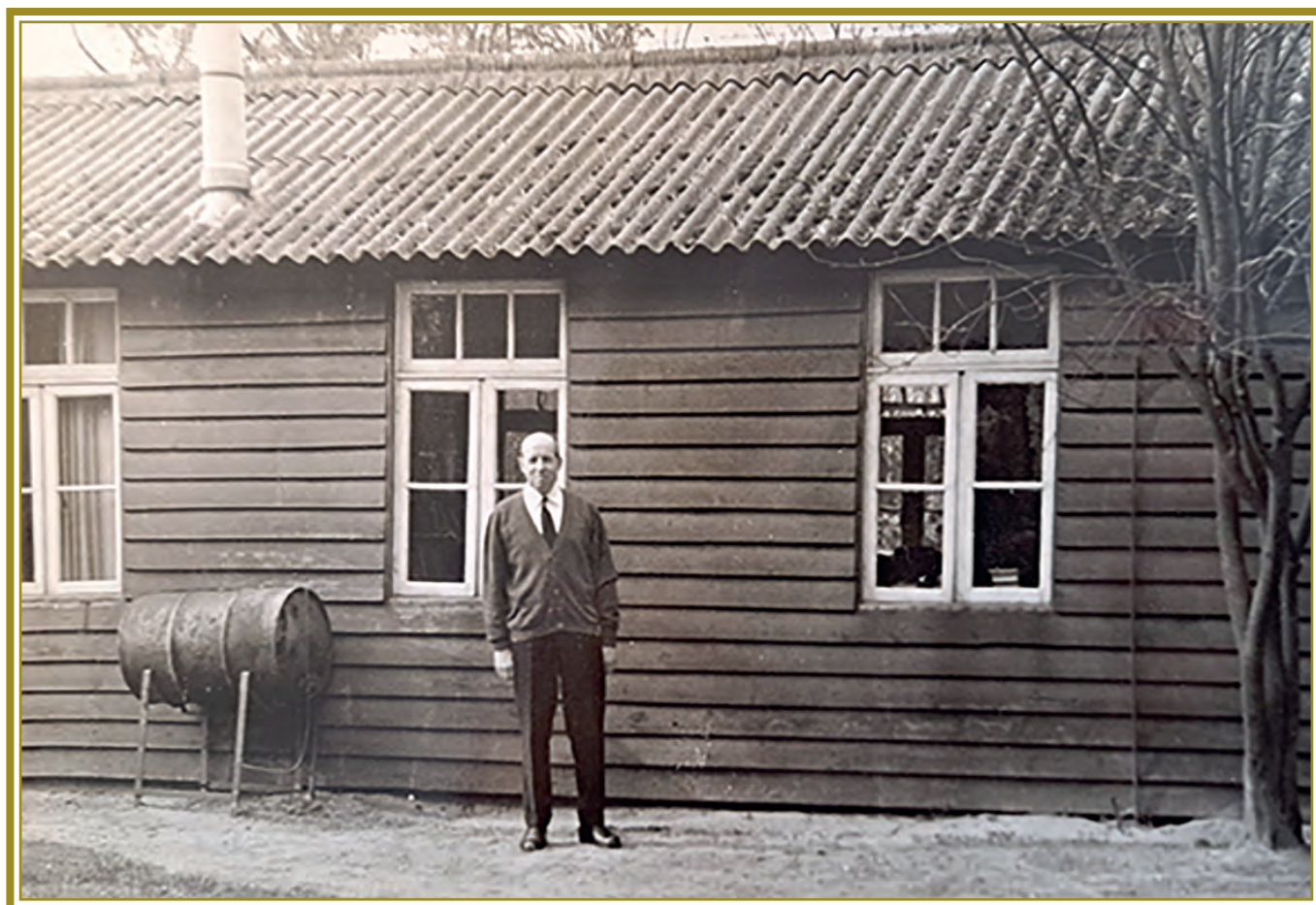
Aan het mediteren voor de blokhut (collectie Old Reurle).

gendienst van de RPI, hadden een dag in de week vrij, kregen achttien vakantiedagen en “maar liefst” één gulden zakgeld per dag. De grootste vooruitgang was dat ze niet meer op slaapzalen in barakken sliepen, maar een eigen kamer in hun paviljoen bewoonden. Van afgekeurd dienstweigeraar werd Jonker Bobby steeds meer een mentor voor de jongere dienstweigeraars. Door slim diensten te ruilen hadden ze weleens een lang weekend vrij. Ze reisden dan naar Bobby's blokhut in de bossen van De Veldhoek. Ter ontspanning en natuurlijk om over de wereld te discussiëren. In juni 1949 liften Klaas Feenstra en Dick de Vries van Eindhoven naar Ruurlo. Ze verbleven daar met zijn twaalfen. “Bijna allemaal vegetariërs”, schreef Klaas Feenstra enthousiast. Ze bespraken een plan om in september naar een internationale vredesconferentie in Caux bij Montreux aan het Meer van Geneve te gaan. Daar had de Beweging voor Morele Herbewapening in 1946 door gulle giften een groot hotel als conferentieoord kunnen kopen. Later bleek die reis voor Feenstra en De Vries niet in hun dienstroosters bij de RPI te passen. Het geld was geen probleem. Bobby fungeerde als mecenas. Na lange discussies in de blokhut werd wel besloten om de minister van Oorlog te schrijven dat ze niet als soldaat naar Indonesië wilden, maar dat ze wel wilden

worden ingezet in de pokkenbestrijding in Jakarta. Het plan werd serieus opgenomen in Den Haag, maar bleek uiteindelijk toch onuitvoerbaar.

Jonker Bobby ontwikkelde zijn passie voor het wereldwijde voedselprobleem en voor het milieu. Hij reisde van conferentie naar conferentie en organiseerde zelf excursies. Half juli 1950 bezocht hij met de Britse voedselspecialist en Gandhi-aanhanger Roy Walker en dienstweigeraar Klaas Feenstra een Internationaal Vegetarisch Congres in Oosterbeek. Vegetarisme was de oplossing voor de honger in de wereld, vonden ze. Er gingen veel te veel plantaardige eiwitten verloren door er via veevoeding vlees van te maken, vond Bobby.

De dag na het congres bezochten ze met een groter gezelschap de Noordoostpolder. Ze kregen inleidingen over de ontwikkeling en de toekomst van de jonge polder. Onderweg bezichtigden ze hoe het nieuwe land werd gedraineerd. In Vollenhove werden ze rondgeleid op een proeftuin, waar fruit en groenten op dezelfde grondsoort als die van de Noordoostpolder werden gekweekt. Wat hier groeide kon in de toekomst dus ook in de nieuwe polder bloeien, was het idee. Op de terugweg deden ze het dienstweigeraarskamp in Vledder aan, waar Roy Walker voor de

Staannd voor de blokhut, juni 1949 (collectie Old Reurle).

dienstweigeraars een lezing gaf over het wereldvoedselprobleem en de noodzaak tot vegetarisme.

Fulltime voor een betere wereld

Om de excursie naar de Noordoostpolder te evalueren treinde Klaas Feenstra twee weken later naar Arnhem, waar hij door Bobby van het station werd opgehaald. Op Rhederoord kwam hij in een huis vol gasten terecht. “Allemaal burggraven, baronessen en jonkvrouwen”, schreef hij zijn ouders. De volgende ochtend spraken Bobby, zijn zus Reinera en Feenstra uitgebreid over de Morele Herbewapening. Klaas werd gepolst of hij na zijn burgerdienst in Eindhoven een half jaar fulltime voor de vredesbeweging en voor de vrede in het algemeen wilde werken. Hij reageerde niet enthousiast. “Dat zou weer een half jaar zijn”, antwoordde hij, “en hij was al bijna vier jaar met dienstweigeren bezig”.

Het gesprek verplaatste zich naar de zin van het leven. De conclusie luidde dat mensen niet meer zonder zekerheden als vast werk, pensioen en verzekeringen konden leven. Maar wat had je aan die zekerheden zolang “Duitsland in een geestelijke leegte leeft, zolang de wereldsituatie zo is dat er ieder ogenblik een oorlog uit kan barsten”. Alle speerpunten van de Beweging van de Morele Herbewapening kwamen aan de orde in het gesprek. Als ik Feenstra’s brief uit 1950 lees hoor ik hem bijna onrustig schuifelen op zijn stoel. Vijf jaar oorlog, dacht hij, en nu al vier jaar burgerdienst. Niet nog een half jaar. Hij moest aan het werk. Niet iedereen kon leven van zijn spaargeld. De bekeringspoging strandde. Eind 1950 zwaaide Feenstra af als dienstweigeraar. Hij vond werk bij Philips, trouwde en stichtte een gezin. Eindelijk een normaal leven.

Jonker Bobby bleef zich vanuit De Veldhoek fulltime inzetten voor een betere en schonere wereld. Vrede, voedsel en milieu bleven zijn leven lang zijn thema’s. Ook tijdens zijn audiëntie bij paus Paulus VI in juli 1966. De jonker stelde het bestrijden van de honger altijd te hebben beschouwd “als scherp wapen in de strijd voor de vrede”. De paus knikte instemmend, schreef hij in zijn verslag van zijn gesprek met Paulus VI. Bobby zette vervolgens zijn plan uiteen om het wereldvoedselprobleem met eiwit uit bladgroen op te lossen. Dat was veel efficiënter dan de veeteelt. Maar niet alleen de magen moesten worden gevuld, ging hij verder, ook de honger naar kennis en inzicht moest worden gestild. De paus sprak hem niet tegen, maar maakte subtiel een einde aan het gesprek. Maar Bobby’s kruistocht ging voort. Een jaar na zijn bezoek aan de paus kopte het Dagblad Trouw boven zijn pleidooi om meer plantaardige eiwitten te eten: “ONZE koeien zijn de echte sta-in-de-wegs”.

De fulltime strijd voor de wereld had ook een schaduwzijde: er ging veel geld doorheen. Bobby’s kapitaal

slonk dusdanig dat hij in 1967 vrijwel de gehele Veldhoek voor 1,8 miljoen gulden aan Staatsbosbeheer verkocht om het hoofd boven water te houden. Een particulier had er 5 miljoen voor geboden, maar de verkoper wilde voorkomen dat het een speculatieobject werd. Hij gunde zijn landgoed aan de maatschappij. Hij hield drie hectares voor zichzelf en bleef in alle eenvoud in zijn blokhut wonen. Van daaruit reisde hij door Nederland en Duitsland naar conferenties over milieu en vrede en om tot op hoge leeftijd yogalessen te geven. In 1975 was hij gedwongen zijn laatste hectares te verkopen. Staatsbosbeheer gedoogde hem nog lang in zijn blokhut, totdat die aan het eind van de jaren tachtig onbewoonbaar werd verklaard. Voortaan was Jonker Bobby zonder vaste woon- en verblijfplaats.

In december 1999 overleed Hendrik Robert baron van Heeckeren van Kell op 92-jarige leeftijd in Helleendoorn. Op een platte wagen achter twee paarden werd hij bijgezet in het familiegraf in Ruurlo. Een rebelse heer van stand was heengegaan, schreef de *Tubantia* in een In Memoriam. Het was een bijzondere man, die Jonker Bobby.

(Historicus Erik de Graaf schrijft een boek over dienstweigeraars ten tijde van de koloniale oorlog in Indonesië. Hij hoorde veel verhalen van dienstweigeraars uit die tijd over Jonker Bobby, las veel brieven en dagboeken en dankt de Historische Vereniging Old Reurle voor haar hulp. In 2000 en 2011 publiceerde *Onder d’n Kroezeboom* artikelen over baron Hendrik Robert van Heeckeren van Kell).

Juni 1999, op 91-jarige leeftijd aan het wandelen in de bossen (collectie Old Reurle).

DE BOOMKAMP FAMILIEKRONIEK (4)

Eind 2021 ontving de redactie een familiekroniek die was samengesteld door Marie Boomkamp. Zij had daarin de geschiedenis van haar voorouders in dialect vastgelegd en gaf ons toestemming enkele van die verhalen te gebruiken voor Onder den Kroezenboom. (Selectie en samenstelling Rina Florijn)

Marie Boomkamp

Zoals men in het vorige deel kon lezen, zijn vader en moeder Boomkamp maar een keer écht op vakantie geweest: een week naar Amsterdam. De reden van deze bestemming vond zijn oorsprong in de oorlogsjaren.

Bram en Fred

“t Was op dag dat vader Jan in de weide an 't wark was dat er twee jongens an kwammen lopen. Dee vrogen an um: “Boer, heb je nog werk en een plek voor ons om vannacht te slapen?” Vader vroeg eur, hoe ze hier verzeild waren eraakt, dat ze gin onderdak hadden. Ze vertelden toen dat ze uut Amsterdam en Den Haag kwammen.”

De mannen waren tijdens razzia's opgepakt en gedeporteerd om in Duitsland te gaan werken. Samen hadden ze een plan bedacht en waren in Duitsland uit de trein gevlucht. Ze hadden al een paar dagen gezocht naar werk en onderdak maar zonder succes. Jan twijfelde. Het huis was al zo vol en hulp op de boerderij had hij eigenlijk ook wel genoeg. Maar om die jongens nou zo maar weg te sturen, vond hij ook moeilijk. Uiteindelijk vroeg hij de jongens om toch maar ergens anders werk te vinden. “Maor a'j vanaovend nog neet wat hebt, dan komt maor weer hier hen en mo'w maor zien of 't wieter geet.”

's Avonds kwamen ze terug en zo kwamen Bram en Fred in het Ruurlose Broek terecht. Bang dat ze in Den Haag en Amsterdam weer zouden worden opgepakt, durfden ze niet meer naar huis. “Bram heiten Teunen van de achtername en wonen an de Rozengracht in Amsterdam. De name van Fred wet ik neet. Maor ze kregen een good kosthuus en menselijkheid, daor zorgden vader en moeder wal veur.”

An 't wark op de boerderieje

“Bram en Fred wodden vanalles bi-j ebracht, van melken tot heuien en van rogge binden tot schoffelen op 't bietenland. Maor vader had al gauw deur dat Fred ontzettend op zichzelf an 't pochen was. Dat hee alles völle better kon dan Bram, terwijl Bram altied good kek hoe of of e iets mos doen. Dan was hie wal wat langer bezig as Fred maor hie deed 't allemaole good terwijl Fred alles maor half deed. Vader had zich daor al vake an argerd maor zee der nog niks van. Tot ze op een keer an 't mangels (bieten, red.) schoffelen waren. Zee waren samen met vader an 't schoffelen. Bram bleef steeds een enede achter en toen zee Fred, “Die

Bram, die kan er toch niks van. Die blijft de hele tijd achter!” Bram heuren dat en wodden zó kwaod dat hie de schoffel opnam en den zo hard gooien dat e rakelings langs Fred's heufd vlaog. “Oom Jan,” zei Fred, “Daar had me die Bram mij toch bijna met de schoffel geraakt!”

Maor vader zei tegen Fred, “Noe mo'j es good kieken. Alles wat Bram hef eschoffeld is prima en de bieten hef hie netjes op ene riege ezet. En noe mo'j es kieken wat i'j der van emaaft hebt. Op een hoop plaatsen nog roet (onkruid, red.) en een hoop bieten umme schoffeld of der te völle laten staon. Bram hef groot geliek dat e zo kwaod wodden.” En daor kon Fred 't toen met doen.

Vader Boomkamp hield zijn mening onder de pet maar hij was niet gelukkig met Fred op zijn boerderij. Toen door omstandigheden iemand tijdelijk de dieren van oom Lammert¹ moest melken en voeren, werd dat klusje toebedeeld aan Bram en Fred. Al snel bleek dat Fred het werk maar half deed en was voor Jan Boomkamp de maat vol.

“Een tiedjen later kwamme een buurman tegen den tegen um zei, “Jan, i-j hebt er twee jongens lopen. Zol neet een van beide bi-j mien können kommen warken? Hie mot wal met peerde umme kunnen gaon want ik heb um neudig veur de melkrit.” Vader zee, “Ik heb der eigenlijk ene te völle. I-j komt morgen maor es langs dan kö'j 't eur zelf vraogen.”

Toen vader weer thuus kwam reepe Bram bi-j zich en vertellen um dat de buurman de andere dag wol kommen veur een van eur beiden as knecht. “Maor,” zee vader, “Hie wil der ene hebben veur de melkrit. At hee dan vrög wel of ter good met peerde um kan gaon, mot i-j maor zeggen, “O, maor dat kan ik neet!” en dan zeg Fred wal, “O, maar dat kan ik heel goed!” en dan is 't prima.”

En zo geschiedde. De volgende dag kwam de buurman langs en vroeg beide jongens wie er goed met paarden overweg kon. Bram ontkende, waarna Fred zei, “Maar ik kan dat hardstikke goed!”. En zo vertrok Fred naar een andere boer en vader Jan was er blij van.

's Avonds, als het mooi weer was, zat Bram vaak alleen achter het huis en zong hij vaak vol overgave, “O, mooie Westertoren, hoog in de blauwe lucht”. Hij miste duidelijk zijn ouderlijk huis met uitzicht op de Westertoren.

¹ Lammert Groot Bramel was getrouwd met Bernarda Hendrika, een zus van Jan Boomkamp.

Terug naar Amsterdam?

Na de oorlog was het tijd voor Bram om weer naar Amsterdam te gaan. De Boomkamps raadden hem aan dat te doen want Bram had een goede opleiding gehad. Maar het boerenleven beviel Bram zo goed dat hij niet meer terug wilde. Bij de Boomkamps blijven kon echter niet want die hadden werklui genoeg. Bram vertrok naar een andere boer maar kwam al snel weer terug toen hij ontdekte dat de nieuwe boer hem uitbuitte. Niet veel later vertrok Bram weer, dit keer naar Eversboer en daar had hij het beter. Maar in de weekenden kwam hij thuis en ging hij met Sophie en Hermien op stap met andere jongeren uit de buurt. “Ze hadden toen ok al ’t Brookse toneel en Sophie was daar ok bi-j. Toen hadden ze ene neudig veur een stadstiepe en toen wodden Bram evraagd. ’t Was natuurlijk een rolle wat um helemal lag en ’t volk hef zich tiedens de uutvoeringen naar elachen um Bram, want alles watte deed, deed hie vol aovergave.” Alleen zat het vader Boomkamp niet lekker dat Bram in Ruurlo bleef als boerenknecht terwijl hij al zo veel had geleerd. Hij sprak Bram er nog eens op aan en deze liet zich toen overhalen. Hij ging terug naar de Rozengracht in Amsterdam, kreeg een goede baan en werkte vaak in het buitenland. Later bedankt hij Jan dat hij hem toch had overgehaald om terug te gaan.

Bram Teunen met zijn bruid Willie van Toren (collectie auteur)

Het ging goed met hem en hij had ook een meisje leren kennen. Toen Bram Teunen trouwde met Willie van Toren werden Jan en Marie genoemd als pleegouders.

“Maor Bram vergat t Reurlsche Brook neet en iedere vakantie den hie had, kwamme met de fiets van Amsterdam. Dan zaten hie en vader op de preakstoel want dan mossen ze van alles van mekare wetten en proaten Bram weer zo plat as een dubbeltje. Later wol Bram geerne dat vader en moeder es een wekke bi-j um in Amsterdam kwammen. Hie wol zo geerne iets terugge doen. Dat konnen ze um niet weigeren en dus gingen ze met de trein naor Amsterdam.”

In Amsterdam liet Bram het echtpaar allerlei bezienswaardigheden zien, het (destijds) grootste passagierschip, een rondvaart door de grachten en een avond naar de revue van Snip en Snap. Allemaal heel leuk maar Jan verlangde toch erg naar huis – hij miste zijn dieren.

“Maor moeder hiel dat tegen en zei, “Dat kö’j neet zo maor doen, want ’t is allemaole good bedoeld.” Toen de wekke umme was en ze weer in de trein naor huus zatten, zagen ze bi-j Deventer weer beeste in de weidens lopen. Vader was weer helemal bli-j want daor konne pas echt van genieten. Dat hield niet in dat hie ’t allemaole neet mooi had evonden.”

De vriendschap met Bram is altijd gebleven.

Tijdens het 60-jarig huwelijksfeest van Jan en Marie vertrouwde Bram hun dochter Marietje toe:

“Marietje, oele vader en moeder, dat bunt veur mien de allerfijnste mensen.”

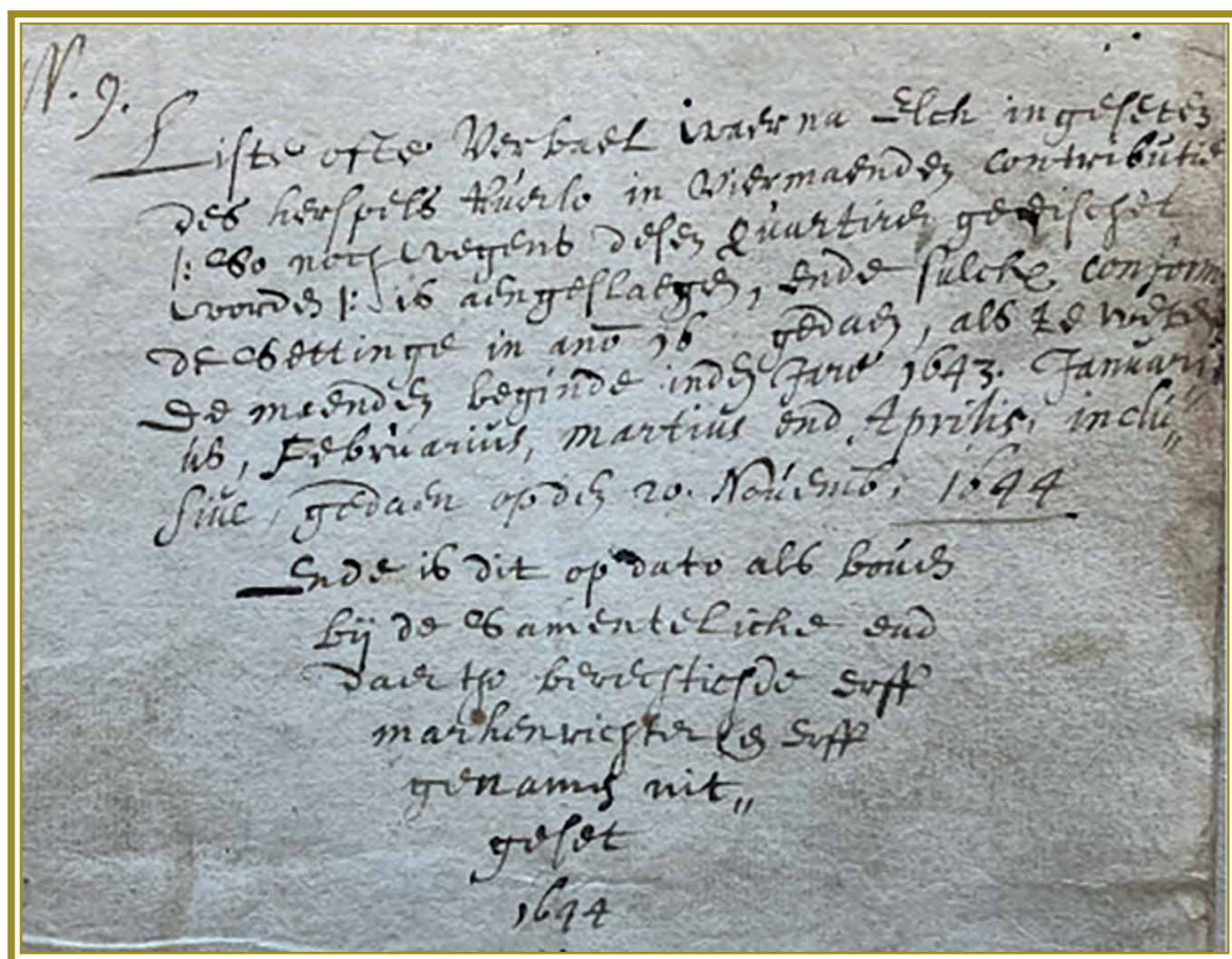
Marie, Bram en Jan tijdens het 40-jarig huwelijksfeest van Jan en Marie (collectie auteur)

DE FAMILIE DE VENTE (9D)

Ik was van plan om de reeks over de familie De Vente af te sluiten met de laatste gegevens over Erick de Vente die in mijn bezit waren. Ik stuitte echter in Doetinchem (ECAL) op een proces dat Jan Poelhuis mede namens de geërfden van Ruurlo, waaronder Erick de Vente, voert tegen de erfmarkenrichter Wolter de Rhode van Heeckeren in 1669.¹ Daarover gaan we het de volgende keer hebben.

Willem Elschot

Onder de processtukken die jaren teruggaan bevindt zich bewijsstuk 9 uit het jaar 1644. Het gaat om het innen van de maandelijkse verpondingen die door het Kwartier van Zutphen opgelegd werden. Wat ik uit het opschrift (afbeelding 1) meende te begrijpen is dat men in november 1644 is uitgegaan van de lijst die gebruikt is in 1643. Echter, de setting of heffing van de verponding is niet doorgegaan. Jammer genoeg staat er geen reden bij.

Liste ofte verbael waerna elck ingeseten des kerspels Ruerlo in vier maanden contributie (so noch wegens desen Quartieren geëschet worden) is aengeslaegen, ende sulcx conform de settinge in anno 16 gedaen, als te weten de maanden beginnende inden Jare 1643. Januarius, Februarius, Martius en Aprilis inclusive, gedaen op den 20. Novemb. 1644
Ende is dit op dato als boven bij de samentelike end daertho berechtichde erff-markenrichter ende erffgenamen nit geset. 1644

¹ ECAL 3021 Rechterlijk Archief van het Landdrostambt Zutphen inventarisnummer 438

Haerderhoeck					
Dries Passeman geeft ter maent 1 glden 12 st. in vier maenden	6 gl	8 st	Eerick Hillebrants in Kuiphutte	0 gl	16 st
Tonnis nu Albert Hacken	8	0	Albert op den Grouss	2	6
Steffen van Asbeck	6	6	Derck op de Haer	7	4
Jan Hillebrants	2	2	Tonnis op Cleine Haer	7	0
Kerckwick	8	18			
Velthoeck					
Jan ter Hoeve	8 gl	18 st	Evert op 't Nije Lant	3 gl	18 st
Dries Beukes	5	14	Berent Schepers	3	2
Derck op de Spicke	2	12	Tonnis Beukes	2	18
Willem Beukes	2	18	Berent Schutten	7	18
Berent op 't Livenstrooe	4	12	Jan op 't Livenstrooe	4	16
Vormerhoeck					
Derck Passemans	7	18	Derck Albert	3	2
Grothe Vorme	7	2	Kleijne Vorme	3	0
Tonnis Rommeler	2	4	Spicerije	1	0
Berent tho Pelder	2	6	Jan Wissinck	1	16
Korte Wever	1	4	Hendrick Voermach	7	2
Jan Keesen	2	0	Berent tho Elschate	8	8
Jan Heercamp	5	10	Jan Toijter	3	0
Everwenninckhoeck					
Gerrit de Wever	1	8	Harmen in de Hutte	2	8
Gerrit Everwenninck	3	14	Berent tho Winckel	3	14
Hendrick Kistemaker	1	16	Albert Everwenninck	6	18
Jan de Wever van Everloe- nick Gaerden	0	6	Hendrick Everwenninck	4	1
Bartholt Moussen	1	10	Wessel Klumper	2	12
Arent Smit	0	0	Dries Hemminck	1	16
Het Dorp					
Tonnis Kuiper	3	8	Geert Schatteler	1	0
Jan Alberts Hogelucht	2	0	Mr. Jan Smit	2	6
Stoffer Bensinck is bij Passeman gerekent	-	-	Jan Poelhuis	2	8
Roeloff ter Wurt	1	2	Jan Ketels	2	4
Hendrick Willekes	1	0	Reijner ter Haer	2	8
RoelofkenAlderinck	1	10	Willem Wesselinck	8	14
Jan ten Boome	1	4	Tonnis van Middachten	5	6
			Berent Smit	2	8
Rickenbergerhoeck					
Berent tho Nijenhuis	8	4	Beeckenschate	1	16
Volter van Asbeck	6	4	Tonnis ten Rickenborch	9	16
Jan op Langenborch	8	12	Lindenschate	7	8
Steven Brouwer	8	4	Peter Weevers op Oltwater	1	12
Meeserije	1	8	Drije Steghe	1	0
Slomerije	1	8	Flinckers Stede	1	2
Pellenborch	2	12	Beerenpass	4	6
Albert Binemans stede	1	16			
Esselenbrockerhoeck					
Tonnis ten Esselenbrock	7 gl	10 st	Berent Korten	5 gl	10 st

Derck op den Storckvort	1	8	Geert Muller	4	4
Harmen in de Meen Bartencamp	1	12	Scheperije Polreint	5	6
Jasper in de Meen	1	4	Hoickert	4	12
Glasemakers Mathe	-	-	Grevenkamp	-	-
Berenschate					
Berent Loukes	5	18	Het Vre	2	16
Scholtmate	3	4	Kleine Berenschate	1	12
Jan op de Stricker	2	2	Jan op Wassinch	5	2
Tonnis Smeijnck	2	18	Kamperman	1	0
Jacob ten Erve	4	8	Jan Egberts	1	8
Harman Colinck	1	4	Grite Toijters	1	16
Lubbert op Nijenhuiss	5	8	Lambert tho Paelder	4	14
Den Orsou	0	0	Derck Cremer	5	4
Luttgardt tho Elschate	1	10	Timmer Lubbertz vrou	1	0
Evert Portener	3	1	Hendrick Vaget	3	8
Gertien Bouwmeisters	1	4	Harmen Toijters	3	16
Wolter Horstman	4	16	Willem Smeijnck op Leusinck	6	4
Jan ten Velde	3	12	Hendrick de Wever	2	8
Berent Heerinck	4	4	Jan op Berent ter Haers stede	3	14
Hier toe geeft hem tot vullest			Hendrick op Garberlinck	5	0
Willem Wesselinck ende Derck			Jan Bloijster	6	0
Boeckhorst ter maent 13½ stuiv.			Jan Kijvenkamp	1	10
Engelbert op[de Lantweer	2	8	Berent tho Lantwer	1	10
Het Broijl					
Barch Geert	1	2	Wessel Wissinck	2	0
Tonnis Wissinck	5	2	Berent Piper	1	12
De Vente	10	14	De Suirenborch is bij Tonnis		
Hendrick Piper	0	16	Smeijnck geteikent		
Derck Ribbers	3	14	Jan Gecke	7	4
Hendrick Hellen	8	0	Berent Wessels	2	10
Jan ten Broijl	2	10	Jan Foertmans	1	10
Jan Hellen	1	8	Dat Boome	1	16
Berent ten Neve	4	12	Casper Wessels	2	12
Gert op Draffwinckel	0	0	Wolschenhuiss	6	8
Hillebrant Gotinck	3	12	Gerrit Gotinck	6	18
Jan tho Winckel	6	8	Geert ofte Elberich toe		
Berent ten Knoufe	4	0	Winckel	4	14
Schuttenstede	1	16	Grouss stede Peter Souters	1	4
Derck Grouss	2	14	Beenaers stede	1	12
Tonnis op Swers stede	2	16	Willem Wessels	3	4
Jan op Ribbers goet	5	4	Harmen Mollenven	4	12
Gerrit op Koenen stede	1	16	Jasper van Asbecke	1	0
Ant Het Sijwent					
Dije Nijehorst	3	4	Het Brunteler	3	0
Jan Huiskes	1	2	Hendrick Huiskes	2	4
Het Rietberch	1	0	Den Kriger	1	8
Volgen posten so niet int bisonder op de Liste oft Verbael staen maer nu van anderen afgedeelt					
Jan ten Rickenborch van Swers					

Stede ter maent 1 gld 2 st. end In 4 maenden	4 gl	8 st	Frans Hessels op Luesinck	1	4
Jan Binnemans vant Loe	1	0	Jan op den Sump	1	0
Poelhuiss Kornegoor	3	12	Johannes Craen	-	-
Derck Schomaker nu Jburch	1	0	Adam Martens op den		
Het Konsgoer	1	10	Passemans camp	1	8
Stroess stede	1	10	Jan Cornegoer van Schonefelt	1	18
Gotinck daer Lange Albert wont	2	4			
Noch compt hier bij wegen het Huis tho Ruerlo ter maent 9 gld en 2 stuver ende in 4 manden	36	8			
Dese cedula bedracht een su(mm)a Van 612 gld 4 st					

In de hoop dat een of meerdere lezers in dit overzicht een voorouder kunnen ontdekken en dat deze lijst uitnodigt tot nader onderzoek over de geschiedenis van Ruurlo rond 1644, wens ik u veel leesplezier met opnieuw een vooruitzicht op het volgende deel over De Vente.

Conclusies trekken uit bovenstaand overzicht laat ik graag aan u over. Mocht u deze met mij willen delen; ik ben te bereiken onder welschot@upcmail.nl

Met vriendelijke groet,
Willem Elschot

VERHAAL VAN GELDERLAND

Op 10 november 2022 verschijnt *Verhaal van Gelderland*, de rijke geschiedenis van Gelderland – van de vroegste tijden tot nu – in een compleet en prachtig geïllustreerd overzicht. In vier boeken behandelt het *Verhaal van Gelderland* alle belangrijke thema's uit het Gelderse verleden. Van de mysterieuze grafheuvels op de Veluwe tot de machtige hertogen van Gelre. Van ordelijke Romeinse legerkampen tot weelderige adellijke landgoederen. Van de gewelddadige verovering van Grol tot de mislukte slag om Arnhem.

Op deskundige en toegankelijke wijze schetsen de auteurs van het *Verhaal van Gelderland* het eigen karakter van de Gelderse geschiedenis. In hun beschrijving is voor het landschap een centrale rol weggelegd: de hoge en droge zandgebieden van de Veluwe, de vruchtbare en woeste gronden van de Achterhoek en de grote rivieren die van Gelderland een permanente doorvoerregio maakten. Die rivieren verdeelden de huidige provincie in vier (later drie) bestuurlijke kwartieren, een indeling die nu, 1000 jaar later, nog steeds voelbaar is.

Het *Verhaal van Gelderland* is een integrale en chronologische geschiedenis, waarin politieke, economische, sociale en culturele processen per periode in onderlinge samenhang worden beschreven. Elk boek bestrijkt een eigen tijdvak en is rijk geïllustreerd met honderden afbeeldingen, waaronder tientallen nieuwe kaarten en tekeningen:

- Gelderland voor het Gelderland werd (tot het jaar 1025)
- Gelderland als zelfstandig graafschap en hertogdom (1025 tot 1543)
- Gelderland als Nederlands gewest (1543 tot 1795)
- Gelderland in het Koninkrijk der Nederlanden (van 1795 tot 2020)

Verhaal van Gelderland verschijnt op 10 november 2022 en is al te bestellen bij de lokale (online) boekhandel of op boomgeschiedenis.nl.

HET LEVEN IN RUURLO 100 JAAR GELEDEN (16)

Uit de berichten in de Ruurlosche Courant in het laatste kwartaal van 1922 halen we twee thema's. We willen deze keer wat uitgebreider stilstaan bij het thema 'Ongelukken'. Het is toch wel bijzonder dat er in Ruurlo door ongevallen twee doden binnen één week te betreuren zijn.

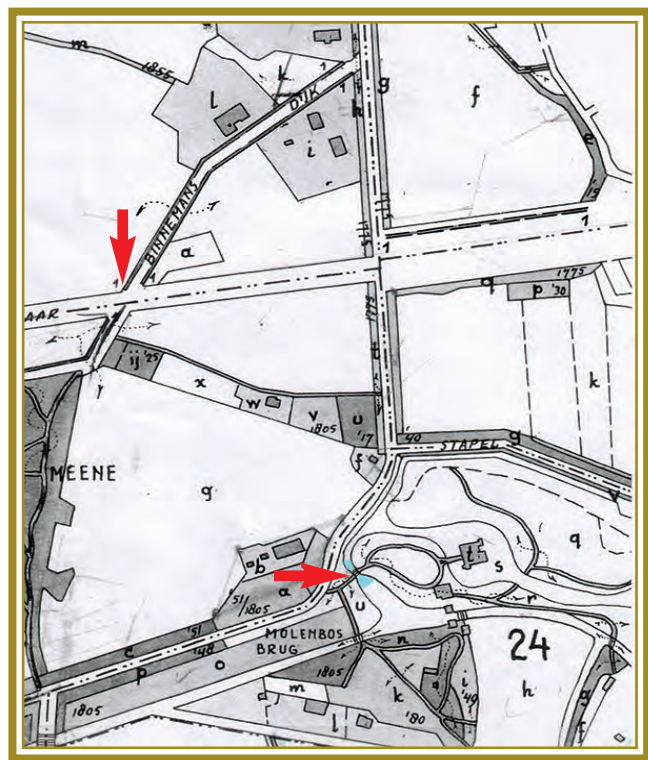
In Duitsland leven eind 1922 veel mensen in armoede. De nederlaag van Duitsland in de Eerste Wereldoorlog had grote politieke, sociale en economische gevolgen. De geallieerden eisten grote herstelbetalingen. In de jaren 1919-1923 werd Duitsland geteisterd door inflatie, rebellie en hongersnood. In de Ruurlosche Courant lezen we regelmatig over Duitsers die illegaal de grens overkomen en hier in de omgeving hun heil zoeken. Er wordt een actie op touw gezet om de noodlijdende Duitse bevolking te ondersteunen.

Herman Meerbeek

Ongelukken

17 oktober

"Zondagmiddag had hier vlak bij de kerk een ernstig ongeluk plaats. De 16-jarige T. uit Borculo, week op straat uit voor een aankomende motorfiets, welke luid signaal gaf. Van de tegenover gestelde kant kwam een auto welke bedaard reed, doch geen signaal gaf. Hierdoor werd dit niet door T. bemerkt zoodat hij door de auto werd gegrepen, een tiental meters werd medegeleurd en toen er onder geraakte. Verwond en met gehavende kleeren werd hij bij zijn oom, bakker v.d. M. binnengebracht. Gelukkig schijnt zijn toestand nog niet zoo heel ernstig. De auto welke toebehoort aan den burgemeester van Borculo, haalde ijlings de vader van den jongeling op uit Borculo. De inzittenden waren zeer onder den indruk van het ongeval."

Uitsnede bedrijfskaart van het landgoed Huize Ruurlo. De pijlen geven aan waar de twee dodelijke ongelukken zijn gebeurd: Bij de spoorwegovergang Binnemansdijk en bij de oude toegangsweg naar de voorzijde van het kasteel. (Uitgave Ned. Heidemij, 1955, collectie M.J. van Heeckeren van Kell-van Tets)

17 november

"RUURLO, 11 Nov. De vorige week Donderdag is alhier een treurig ongeluk gebeurd. Toen namelijk 's avonds om half 8 de 17-jarige dienstbode J. v. d. O. van den Huize Ruurlo een boodschap moest doen en ze erg lang uitbleef, werd om 11 uur de hulp der politie ingeroepen om haar op te sporen. Na lang zoeken, waarbij ook de marechaussees en de rijkspolitie hielden, werd door den opperwachtmeester v.d. Krol en den gemeenteveldwachter v.d. Berg de hoed van het meisje in de beek gevonden, en eenigen tijd later ontdekte laatstgenoemde ook het meisje in het water. Nadat zij op het droge was gebracht, werd de kunstmatige ademhaling toegepast, doch toen dokter Hofstede arriveerde, kon deze slechts den dood constateeren. Waarschijnlijk is het meisje door de duisternis misleid, de brug misgelopen en te water geraakt."

Johanna Geertje Dirkje van den Oever

Wie is J. v. d. O.? In de Ruurlosche Courant van 20 november vinden we onder het kopje 'Burgerlijke Stand van 1-15 Nov. 1922' bij de overledenen de vermeldingen: 'Johanna Geertje Dirkje van den Oever 17 j.' J. v. d. O. is dus Johanna Geertje Dirkje van den Oever. Ze werd op 11 september 1905 geboren in Zaltbommel, als dochter van Arie van den Oever, letterzetter en Jannigje (Johanna) de Ruiter.

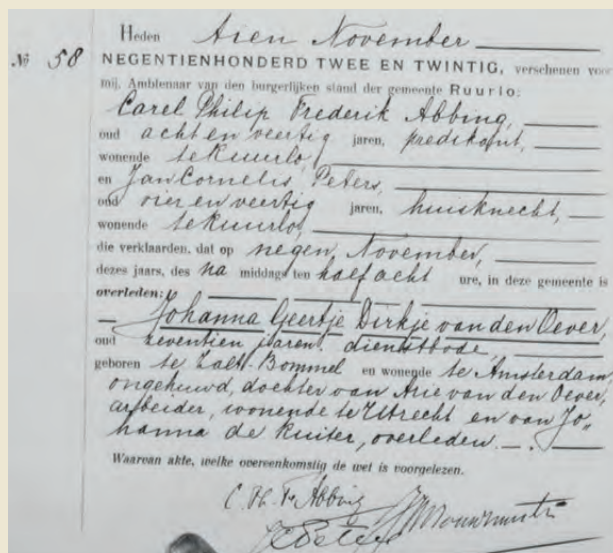
In 1904 trouwde de 31-jarige Arie van den Oever te Zaltbommel met de 37-jarige, uit Geldermalsen afkomstige, Jannigje de Ruiter, weduwe van Cornelis Kaasjager. Uit haar eerste huwelijk heeft Jannigje zeven kinderen in de leeftijd van 7 tot 17 jaar. Na hun huwelijk gaan Arie en Jannigje met vijf van haar kinderen wonen aan de Koningstraat 60 in Zaltbommel.

BURGERLIJKE STAND.

Van 9 tot 15 September 1905.
GEBOREN: Johanna Geertje Dirkje, d. v.
A. van den Oever en J. de Ruiter.

Vermelding in de krant van de geboorte van Johanna Geertje Dirkje van den Oever.

Hier wordt dan in 1905 Johanna Geertje Dirkje geboren. In 1906 verhuist het gezin naar 's-Hertogenbosch en in 1913 wonen ze in Utrecht. In 1916, als Johanna Geertje Dirkje 10 jaar oud is, overlijdt haar moeder Jannigje op 48-jarige leeftijd. Mogelijk komt ze kort daarna al naar Ruurlo. Op 10 november 1922 doen Carel Philip Frederik Abbing, 48 jr., predikant, en Jan Cornelis Peters, 44 jr., huisknecht, bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van Ruurlo aangifte van haar overlijden een dag eerder, om half acht 's avonds. Haar vader woont dan in Utrecht.

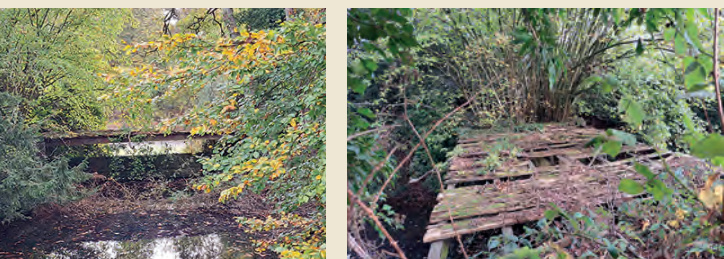
De overlijdensakte van Johanna Geertje Dirkje van den Oever

Mevr. M.J. van Heeckeren van Kell-van Tets meldt: "Het verdrinken van de 17-jarige dienstbode Johanna G.D. van den Oever op 9 november 1922 was een treurig bericht, bij mondelinge overdracht verteld door mijn schoonouders, die het weer van hun tantes gehoord hebben, die toen op het kasteel Ruurlo woonden. Zij verdrong bij de toenmalige inrit naar het kasteel. Bij die inrit is na dit drama een lantaarn geplaatst, alwaar zich een oude brug bevindt." De lantaarn is er niet meer, restanten van de brug zijn nog zichtbaar.

De oude toegangsweg vanaf de Vordenseweg, met de lantaarn die bij de brug geplaatst werd. (collectie Frans Kok)

De restanten van de brug die nu nog zichtbaar zijn. (foto auteur)

17 november

"RUURLO, 15 Nov. Heden voormiddag is op den overweg van den Binnemandsdijk naar de Meene, de gravin van Limburg Stirum door den lokaaltrein van Doetinchem overreden. Zij was terstond een lijk."

Theodora Frédérique, gravin van Limburg Stirum

Portret van Theodora Frédérique van Limburg Stirum. Datering 1860-1875. (Collectie RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis)

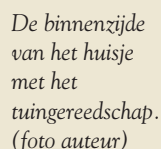
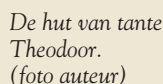
Wie was deze gravin van Limburg Stirum?

Bij de overlijdensberichten in de Ruurlosche Courant lezen we dat overleden is: 'Theodora Frédérique, gravin van Limburg Stirum 78 j.' Theodora F. werd geboren op 17 januari 1844 in Deventer geboren als dochter van Julius Bernard, graaf van Limburg Stirum (1815-1893) en Jacoba Louisa van Heeckeren van Kell (1811-1893), vrouwe van de Wiersse. De Wiersse kwam in de 18e eeuw in handen van de Van Heeckerens.

De Wiersse, herfst 2022. (foto auteur)

Bij de Wiersse vinden we nog een eenvoudig houten tuinhuisje, opgetrokken uit gepotdekselde houten delen, dat 'de hut van tante Theodoor' genoemd wordt. Het huisje werd in 1922 hier geplaatst. We vinden het achter de moestuin. Het is het voormalige zomerhuisje van Theodora Frédéric. Het is nu een rijksmonument en in gebruik als bergplaats voor tuingereedschap.

“Zondag had het 5-jarig zoontje van den heer B. aan den Groenloschen weg het ongeluk al spelend met een fietser in aanraking te komen, met het treurig gevolg dat het ventje een been brak. Geen wonder, dat het Kerstfeest door dit gezin niet in opgewekte stemming kon worden gevierd.”

"Maandagavond werd bij den heer B., midden in het dorp woonachtig, een fiets achter het woonhuis weggehaald. Voorwaar een brutaal stukje. Door de ijverige bemoeiingen der gemeentepolitie werd het rijwiel te

WAT EEN RAMP! (4)

Kleine rampen met Kasmissen

Hermien Bannink

Kasmissen is en blif de mooiste tied van het jaor. Maor deurdat wie ons van alles op de hals haalt, kan der ok van alles misgaon, kleine rampen dus. Kasmissen was en is ok altied een betjen een (vret)festijn.

Zo fietsen mien opa uut Geestren betieds naor een kaerl in Haorle den geslachte kalkoenen te koop had. Vervolgens wonnen den kalkoen in de fietstasse deur een oom naor het Reurlesebrook vervoerd naor mien oldershuis. Dan naor ons, um dan bie ons in de diepvries te belanden.

De dag veur de Kasmissen wonnen alle gerechten zovölle meugelijk bereid en ok met de Kasmissen zelf ging dat deur, umdat op zo'n huusholdkachel ie neet alles tegelieke terechte kunt kriegen. Maor too den kalkoen, den was neet doo te kriegen op het aanrecht in de waskamer[bijkökken], waar het net neet vroar. En dat terwijl de Kasmissen al an-ebrokken was en de familie vaste al in de startblokken ston um, wat ze hoppen, bie ons an te schoeven veur een lekker kasdiner. Der was lichte paniek bie mie, een too nog piep-jonge huusvrouw. Ik vraoge mie af, hoo krieg ik de kalkoen noe nog optied doo en gaar.

"We-j," zei mien man, "Ik make de openheerd an (een eigen gemetseld stokgat wat slech trök) en leg de kalkoen dichte bie het vuur." Wat een ramp voltrök zich vervolgens, too ik de laaste hand lei an de andere gerechten. Manlief sleep, to ik later um de deure van de

veurkamer kekke en de kalkoen lag te branden.

Rootzwat van buten en wat ok nog was: bevroren van binnen. Ok hing in der, in de too neet meer schone veurkamer, een dichte walm en stonk het der verschrikkelijk. Ik wet ech neet meer wat de familie veur eschotteld hef ekregen, waarschijnlijk huzarensalade en griesmaelpudding.

Wat soms ok een ramp was en is, is de kasboom.

Altied prachtig greun en lekker roekend naor binnen ehaald. Maor dan nao een paar dage. Ik heuren eens met de Kasmissen "Poink, poink, poink!" De ballen velen uut de bugende tekskes van de kasboom. En de hele wollen vloerbedekking lag al vol met naolden.

Op eerste Kasdag heb wie het kreng naor buten eslept, waar, daor an ekommen, allene nog een geraamte van aover was. En de vloerbedekking was nao een half jaor nog neet naoldvrie. Het jaor daarop heb wie een zo vers meugelijk exemplaar an eschaft. En ik heb um aoverdaodig van water veurzeen, met gevolg de Kasboom lag nao een paar dage languut op de banke. Nao het umhoge sjourren wol e neet meer rechtop staon in de modderemmer.

Mien man hef um too met een kootouw an de balken zolder eknupt. Too ok nog onzen jongen hond, too-te menen verraad te heuren, het taofeltje met het mooie kasstuk en de keersen op de rugge nam, was een kleinen ramp compleet. Ach en toch wil ik nog steeds gin kunst boom. Ik wil wat te schrieven hollen aover kleine rampen.

GELDERLAND ALS NEDERLANDS GEWEST

Tekst: Dolly Verhoeven

Met de overgave van hertog Willem II in september 1543 – in een legerkamp bij Venlo – kwam de Gelderse geschiedenis in een nieuwe fase terecht. Na een halve eeuw verzet tegen de herhaalde pogingen van het Bourgondisch-Habsburgse huis om Gelre aan zijn territoria toe te voegen, moesten de hertog, de ridders en de steden van Gelre zich uiteindelijk gewonnen geven aan keizer Karel V. Die kon Gelre nu als laatste gewest aan zijn Habsburgse Nederlanden toevoegen. De Geldersen bedongen wel een eigen positie binnen dit bestuurlijk verband: de nieuwe vorst zegde toe dat veel van hun oude rechten, gewoonten en instituties gehandhaafd zouden blijven. Dat neemt niet weg dat vanaf dit moment het lot van Gelre nauw verbonden zou zijn met dat van de andere Nederlandse gewesten. Zo kreeg Gelre meer dan zijn deel van de militaire conflicten, de religieuze veranderingen en de economische schommelingen in de Nederlanden in de volgende tweeeënhalve eeuw.

Het derde deel van het Verhaal van Gelderland start op het moment dat Gelre werd opgenomen in het grotere verband van de Nederlanden en eindigt in 1795, het jaar waarin de Republiek der Verenigde Nederlanden ophield te bestaan. De tijd daartussen wordt beschreven in vijf chronologisch geordende hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk laat zien hoe het gewest in de eerste decennia na 1543 worstelde met de centraliserende tendensen vanuit Brussel. Het verlies van autonomie werd als pijnlijk ervaren, maar daar stond in elk geval tegenover dat het nu vrede was. Maar niet voor lang, want in de jaren zeventig sloot het gewest zich – terughoudend – aan bij de Opstand tegen de Spaans-Habsburgse vorst en vervolgens werd het meegesleurd in een oorlog die pas tachtig jaar later tot een eind kwam. Veel gevechten zouden zich afspelen op Gelders grondgebied, wat leidde tot zware schade voor de steden en het platteland.

Vervolgens wordt verteld hoe die oorlog verliep, welke bijzondere staaltjes van krijgskunst werden uitgethaald en hoe de Gelderse rivieren daarin een hoofdrol speelden. Maar het gaat ook over de opbouw van de bestuurlijke en kerkelijke organisatie in de eerste helft van de zeventiende eeuw. Want als onderdeel van de Republiek der Verenigde Nederlanden was Gelre plotseling weer een (semi-)zelfstandig gewest –

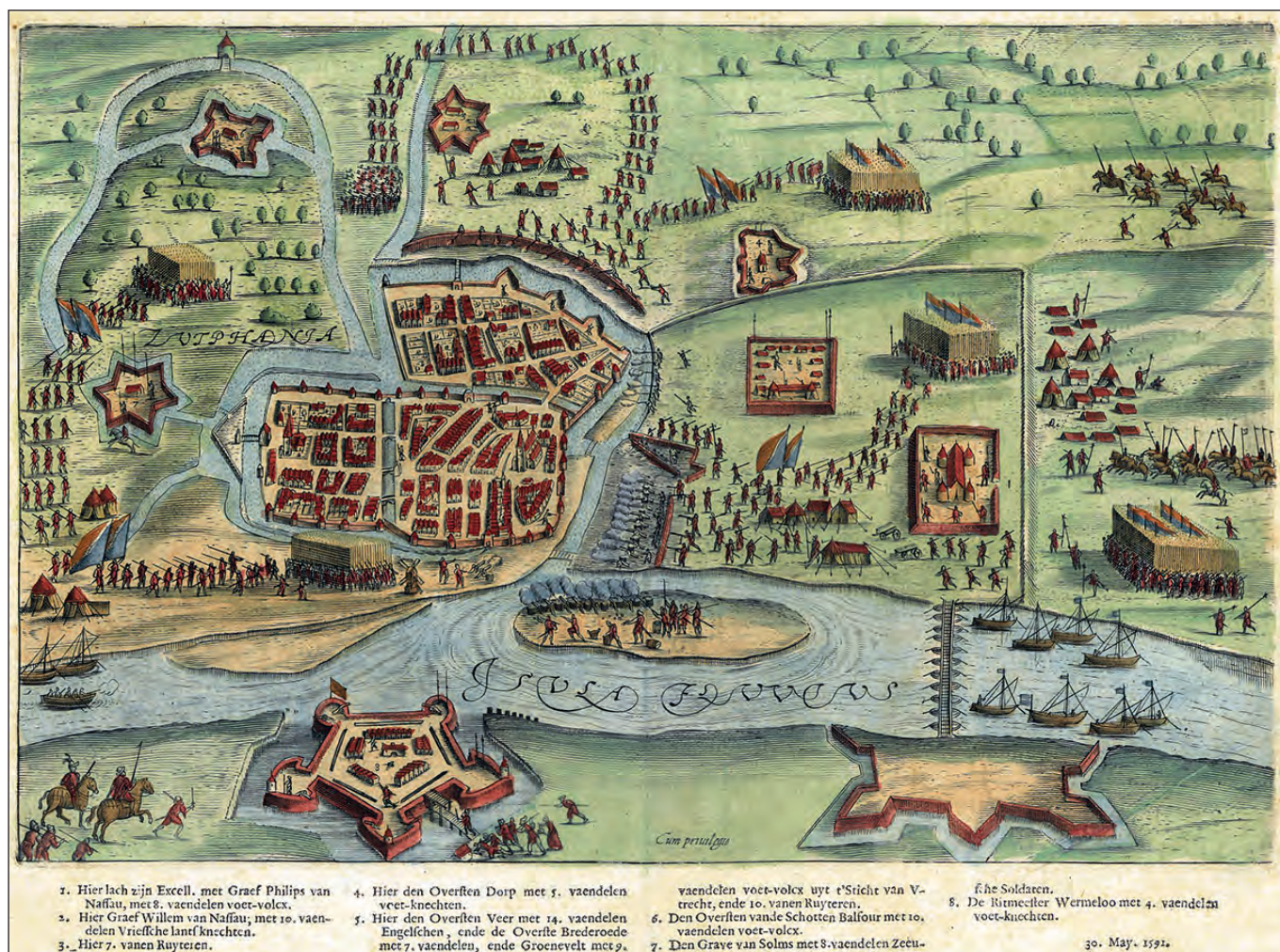

*Dit indrukwekkende werk uit 1581 in kasteel Huis Bergh toont in het midden Clemens van Eembrugge. Hij was de muntmeester van Nijmegen, Maastricht, Bergh en Zaltbommel. Om hem heen staan zijn munters; een jonge gezelschap heeft een narrenpak aan.
Bron: Kasteel Huis Bergh*

een protestants gewest bovendien, en dat leidde onvermijdelijk tot herschikking van machtsposities. Het derde hoofdstuk begint in 1648 op een hoopvol moment: met de Vrede van Münster. Maar al snel was er opnieuw sprake van oorlogsgeweld. Met name de inval van Frankrijk en Münster in 1672 had voor Gelre grote gevolgen: militair, economisch, maar ook politiek. Want in de nasleep van die oorlog kreeg stadhouder Willem III de kans zijn invloed in het gewest te versterken en zijn vertrouwelingen op sleutelposities te plaatsen. Het gevolg was dat de protestantse adel het in Gelre voor lange tijd voor het zeggen kreeg.

Hoewel formeel het eerste in rang – vanwege de status als hertogdom – fungeerde Gelre in de zeventiende eeuw vooral als militaire bufferzone. Terwijl Holland economisch en cultureel een bloeiperiode doormaakte, bleef Gelre veel last houden van voortdurende oorlog(sdreiging). Tegelijkertijd leverde die bufferfunctie ook voordelen op voor de steden, waar de inkwartiering van soldaten zorgde voor vertering en vertier. Het tekenen van de vrede in 1648 en in 1678, en de daaropvolgende verkleining van de krijgsmacht, betekende voor de Gelderse vestingsteden dus een flinke aderlating.

Na de turbulente zeventiende eeuw bleef Gelre in de achttiende eeuw verschoond van oorlog op zijn

Gekleurde gravure van het beleg van Zutphen door prins Maurits in mei 1591. Het Staatse leger probeert de Spanjaarden met zwaar geschut tot overgave te dwingen. De tactische opstelling van het leger is door middel van cijfers aangeduid. Bron: Stedelijk Museum Zutphen

grondgebied. Maar interne strijd was er wel volop. Dat een kleine groep edelen de macht onderling verdeelde, riep weerstand op. Het vierde hoofdstuk opent met oproer in de steden, waar ontevreden burgers invloed eisten op het bestuur. Het oproer kon nog worden onderdrukt, maar de eeuw zou eindigen met een nieuwe golf van ontevredenheid en rebellie. En dit keer liet de onrust zich niet meer beteugelen, zoals het vijfde hoofdstuk laat zien. In de tussenliggende decennia maakte Gelre echter een relatieve bloeiperiode door, waarin vooral op het platteland nieuwe economische ontwikkelingen een kans kregen. In de achttiende eeuw deelde het gewest weliswaar in de algemene Europese economische recessie, maar juist doordat de economie hier in de voorafgaande eeuw minder gecommmercialiseerd was geraakt dan in het westen, vielen de gevolgen ervan mee. De geschiedenis van Gelderland als Nederlands gewest wordt verteld op basis van veel verschillende informatiebronnen, waaronder verslagen en rapporten, correspondentie, belastinggegevens en kaartmateriaal – en natuurlijk een groot aantal wetenschappelijke studies over deelthema's en subperiodes. In dit boek zijn die gegevens samengebracht tot een zo veel mogelijk geïntegreerd verhaal, dat niet alleen verteld wordt in tekst, maar ook in beeld. Historische en

moderne kaarten, die laatste speciaal voor dit boek vervaardigd, laten onder meer zien hoe de oorlog verliep en welke impact de oorlog(sdreiging) had op de inrichting van het landschap.

Net als in de andere delen van het Verhaal van Gelderland hielden de auteurs van dit boek bij het schrijven rekening met tien kernvragen. Die hebben onder meer betrekking op de betekenis van het landschap voor historische ontwikkelingen en op de invloed van de mens op het landschap. Het gaat over de inbedding van Gelre in een groter geografisch geheel, maar ook over de regionale eigenaardigheden binnen het gewest. Sommige vragen hebben betrekking op de middelen van bestaan, andere op religie en zingeving, op de sociale opbouw van de samenleving of op vernieuwingen die plaatsvonden. En hoe zagen de Geldersen zichzelf en werden ze door anderen bekeken? Deze kernvragen gaven richting aan de invulling van de vijf hoofdstukken, zonder dat ze allemaal apart worden behandeld. Samen geven ze het beeld van een gewest dat binnen het grotere verband van de Republiek heel nadrukkelijk een eigen geschiedenis kent.

Verhaal van Gelderland verschijnt op 10 november 2022 en is al te bestellen bij de lokale (online) boekhandel of op boomgeschiedenis.nl.

EERSTE HULP BI'J PLAT PRAOTEN IN DE ZORG

't Lik wal of iederene 't, noe de corona zo good as achter de rugge is (en hoppelek blif!), 't onmundig drök hef. Dat geldt ok veur ons luu bi-j 't ECAL dee zich bezig hold met streektaalzaken. Zo werden de jaorlekse Wiesneuslessen op de basisscholen af esloten met 'n prachtige muzeekveurstelling: Peter en de Wolf in 't Achterhooks. Twee keer werd dissen van harfst op evoerd, in Engbergen en Eibargen, en 't was 'n genot um te zeene. Zeeker a'j zagen hoe de blagen himmaols opgingen in dit sprookjen en muusstil luusteren naor verteller Henk Muileman en de spannende klassieken muzeek van 't orkest.

Op d'n elfden van d'n elfden wa'w te gast bi-j 't Graafschap College in Durkum. Daor werd ons jaorlekse symposium ehollen. Disse keer was 't thema 'Streektaal in de zorg'. Bienao iederene begrip wal hoe fijn 't is veur mensen as ze in hun eigen taal wodt an esproken as ze zorg neudig hebt. Dat is eigen en vuult vertrouwd. Maor ja, lang neet iederene pröt nog plat vandage de dag. Daorumme hebben wi-j bedach um dat plat praoten onder zorgmedewerkers 'n betjen te stimuleren. Wi-j hebt 'n mooi buuksken uut ebracht: 'Eerste Hulp bi-j Plat Praoten'. 't Is 'n ver-taalgidsjen in zakformaat, die de zorgluu op 't wark in de tesse könt stekken en gebruuken as 't uutkump. De Achterhookse vertaling van allerlei lichaamsdelen steet d'r in, maor ok etten en drinken, activiteiten, gespreksstof aover de familie, uutröckingen: alles wat d'r de dag deur in een zorginstelling maor veurbi-j kan kommen.

Op dat buuksken kriege wi-j völle mooie reacties en d'r hef zelfs 'n artikel aover in de Telegraaf estaon. Zorginstellingen könt 'm gratis anvraogen bie 't ECAL en ik heb eheurd dat 'e op verschillende zorglocaties ok duftig gebruukt wodt. Hartstikke mooi natuurlek, maor wi-j gaot nog 'n stapjen wieter. Samen met 't Graafschap College gaow ok streektaal-les an zorgstudenten geven. En trouwens ok an mede-werkers van zorginstellingen dee daor belangstelling veur hebt. Want a'j wilt dat 't plat praoten d'r in blif, mo'j argens beginnen. In 't onderwijs is dan heel lo-gisch, want zo geve wi-j jongeren weer wat streektaal-benul met. Eiglek net as met onze andere streektaakonderwiesprojecten. De zorglessen focust zich daorbie ok op woar zorggevers beveurbeeld mooie veurlaesbuuke, luusterverhalen of mooie streektaal-liedjes könt vinden veur de mensen dee ze verzorgd. Op 't symposium Streektaal in de Zorg besprokke wi'j

met luu uit de zorgpraktijk, 't onderwijs en promi-nente bestuurders uut de zorgwereld hoe of wi'j d'r noe samen veurt könt zorgen dat de streektaal 'n wat meer permanente rol geet spöllen in de zorg.

't Is trouwens niet alleen maor onderwijs wat de klokke slöt, want eind november was ok nog 't streek-taalmuzeekfestival Plat Gespöld. Hier was meer en minder bekende streektaalmuzeek te heurn.

Jan Ottink was huusband, maor ok jong talent leet heuren dat 'n nummer van Normaal prima as stoeren rap uut evoerd kon wodden. Of wat te denken van 'n gevuulig duet van rockband De Boetners met sing-a-song writer Marise den Bakker. A'j d'r neet bunt ewes, ha'j wat emist!

En d'r kump nog meer streekcultuur an: begin meert is de Waeke van het Achterhookse en Liemerse Book alweer. Koop dan 'n streek(taal)book in de boekhan-del en i-j kriegt Flonkergood cadeau, barsend vol met streektaalverhalen en gedichten in 't Achterhooks en Liemers.

A'j meer aover al disse zaken wilt wetten, kiek dan 's op onzen website. www.ecal.nu.

Marije Stomps,

Streektaalfunctionaris Erfgoedcentrum
Achterhoek & Liemers (ECAL)

SPONSOREN

De volgende bedrijven en instellingen hebben door hun financiële bijdrage het mogelijk gemaakt dat wij ons kwartaalblad "Onder d'n Kroezeboom" kunnen realiseren. Wij zijn hen daarvoor zeer erkentelijk.

Bestuur Old Reurle

Houtzagerij Agneta

www.vaags.nl

www.vriendenvanagneta.nl

Apotheek Ruurlo

0573 - 454522

www.apotheekruurlo.nl

Harrie Arendsen Ruurlo B.V.

0573 - 452743

www.harriearendsen.nl

Harrie Arendsen Pedaleur Bikes

0573 - 452743

www.moovz.nu

Avenarius Hampshire Hotel Restaurant

0573 - 451122

info@avenarius.nl

Albert Bakker Video

0573 - 453172

www.abvideo.nl

Bronkhorst High-Tech B.V.

0573 - 458800

www.bronkhorst.com

Cactus Oase

0573 - 451817

www.cactusoase.nl

Decorsign ICT & Internet

0573 - 454109

www.decorsign.nl

Schildersbedrijf H. Dolphijn en Zn.

0573 - 451024

Eijgenhuijsen BV

0573 - 453180

www.eijgenhuijsen.com

Ellen's Winkel van Nu

0573 - 785862

www.ellenswinkelvannu.nl

Fi'dysi Hair en Beauty Salon

06 - 10624218

www.fidysi.nl

Mark Fokkink Tweewielers

0573 - 453100

www.fokkinktweewielers.nl

Goossens Tweewielers

0573-257361

www.goossenslochem.nl

Groot Jebbink Bloemen en Planten

0573 - 451407

www.grootjebbink.com

De Heikamp Pannenkoekboerderij

0573 - 452090

www.heikamp.nl

HL Grafisch

0573 - 454237

www.hlgrafisch.nl

Hoekman Vis

06 - 12873849

Hofstede Tweewielers

0573 - 450055

www.bth.nl

Bouwbedrijf J. Hummelink

06 - 39572478

www.bouwbedrijf-jhummelink.nl

Bloem & Dingetjes

0573 - 462944

'n Ibink Boter en Kaasboerderij

06 - 51901506

www.nibink.nl

De Keizerskroon Café-Restaurant

0573 - 451416

www.keizerskroon-ruurlo.nl

Klein Kranenburg Bouwbedrijf
0573 - 451414
www.betonpoeren.nl

Kuenen Keurslager
0573 - 451337
www.kuenen.keurslager.nl

Lammerdink Print-Sign-Kleding
0573 - 254630
www.lammerdink.nl

Liestro Software bv
0573 - 438444
www.liestro.nl

Lusanne Lingerie
0573 - 453070
www.lusanelingerie.nl

Meek's Meubelen
0573 - 453349
www.meeksmeubelen.nl

Martijn Nijenhuis Verbouw, Onderhoud
06 - 12096066
www.nijwo.nl

De Naober Dinercafé
0573 - 451532
www.denaober.nl

Nicolet Coiffure Ruurlo
0573 - 451568
www.nicoletcoiffure.nl

Ap van Oorspronk
0573 - 451824

Bakkerij Oude Wesselink
0573 - 451386
www.bakkerijoudewesselink.nl

Peters Bestratingen
0573 - 452560
www.petersruurlo.nl

Ribbers Bouwbedrijf
0573 - 451270
www.ribbers-bouw.nl

Camping Schoneveld
06 - 21382343
www.campingschoneveld.nl

Schot - Ruurlo BV
0573 - 451695
www.schot-ruurlo.nl

Spannevogel Woninginrichting
0573 - 453193
www.spannevogel.nl

Steentjes Zelfstandig Adviseur Regiobank
0573 - 451485
www.steentjes.nl

Supermarkt PLUS Stam
0573 - 453552

Star Doolhof
0573 - 453175
www.doolhofruurlo.nl

Sturris Ruurlo
0573 - 491251
www.sturrisruurlo.nl

SVEN Voor Ogen
0573 - 454629
www.svenvoorogen.nl

Swift Hairfashion
0573 - 451552
www.swifthairfashion.nl

Tap & van Hoff Notarissen - Lochem
0573 - 298398
www.tapvanhoff.nl

Teunissen Mode Ruurlo
0573 - 451438
www.teunissenmode.nl

Thoma Post Makelaars
www.thoma.nl

Welkoop Ruurlo
0573 - 452500
www.welkoop.nl

Wensink Landbouwmechanisatie
0573 - 451248
www.wensink-ruurlo.nl

Wesselink Makelaars & Taxateurs
0573 - 454027
www.wesselinkmakelaars.nl

Fysiotherapie Maatschap van Zadelhoff
0573 - 458138
www.fysiotherapieruurlo.nl

COLOFON

Voorzitter

Dhr. G. klein Bluemink

Wildenborchseweg 21v
7261 WX Ruurlo

06 - 22108568
voorzitter@oldreurle.nl

Secretaris

Dhr. J.H. Meulenveld

Vordenseweg 4
7244 PS Barchem

0573 - 491319
secretaris@oldreurle.nl

Penningmeester

Dhr. A.J. Schepers

Stationsstraat 10
7261 AD Ruurlo

0573 - 452409
penningmeester@oldreurle.nl

Tweede voorzitter

Dhr. R.F. Siemens

Beatrixlaan 43
7261 XW Ruurlo

0573 - 452503
r.f.siemens@gmail.com

Bestuursleden

Mw. J. Schepers-Abbink

Stationsstraat 10
7261 AD Ruurlo

0573 - 452409
apschepers@ziggo.nl

Mw. I. Hummelink-Klein Brinke

Strikkersteeg 11
7261 RW Ruurlo

06 - 10339990
inahummelink@outlook.com

Dhr. H. Wezinkhof

Kapelweg 4
7251 KM Vorden

0575 - 556427
wezinkherger@gmail.com

Organisatie jaarprogramma

Mw. J. Schepers-Abbink, mw. I. Hummelink-Klein Brinke, dhr. H. Wezinkhof

Werkgroep Archeologie

Dhr. H. Meulenveld (coördinator)

Vordenseweg 4
7244 PS Barchem

0573 - 491319
henk.meulenveld@wxs.nl

Werkgroep Landbouwwerktuigen

Dhr. D.G. Nijenhuis (coördinator)

Sophialaan 4
7261 XS Ruurlo

0573 - 452961
dikenmini@outlook.com

Redactie 'Onder d'n Kroezeboom'

Dhr. H.D. Meerbeek (eindredacteur)

Irenelaan 2A
7261 BV Ruurlo

06 - 30564426
meerbeekherman@gmail.com

Mw. R. Florijn (correctie)

Loolaan 31A
7261 HR Ruurlo

06 - 48037020
rinaflorijn@kpnmail.nl

Mw. H. Bannink (redactielid)

Lochemseweg 6
7244 AB Barchem

0573 - 461311
bbannink@kpnmail.nl

Verspreiding Kroezeboom

Mw. J. Schepers-Abbink

Beheerder website www.oldreurle.nl

Dhr. G.F. Weernink

Herkampweg 2
7261 MG Ruurlo

0573-451531
gf.weernink@hccnet.nl

Op de achterzijde van de omslag bevindt zich een getekende afbeelding van de Kroezeboom, welke symbool staat voor onze kwartaaluitgave 'Onder d'n Kroezeboom'.

Deze oorspronkelijk achtstammige eik op één voetstuk is door Kerst Zwart ooit weergegeven als 'zo lange as mi heugt, den könnink ewes onder als onze darpsbeume'.

De meer dan drie eeuwen oude Kroezeboom (kroes = weelderig, machtig, indrukwekkend) bevindt zich aan de Borculoseweg, hoek Kroezeleen, nu in het dorp. Hij heeft inmiddels minder stammen, maar is met een omtrek van meer dan elf meter nog altijd zeer imposant en kolossaal.

De boom vormde vroeger een soort grensteken op kruispunten van wegen en een rechtvaardige verdeling van de akkers.

Vroeger ook de plek waar men nieuwtjes uitwisselde en verliefden elkaar troffen. Ook bekend gestaan onder de naam 'Luebössche' omdat bij een begrafenis het luiden van de kerkklokken werd begonnen als de stoet bij de Kroezeboom was gearriveerd.

